

H. C. Andersen - Eventyr 136: Dryaden. (1868) Originalversion. Bemærk: der er indsat blanklinjer undervejs, markeret med tegnet - for at linjerne i de to kolonner kan matche. Linje-forskubbelser kan, beklageligvis, opstå alligevel pga. såkaldt konverterings-divergens; læsning ´på tværs´ bør dog være muligt.	H. C. Andersen - Eventyr 136: Dryaden (1868) Sprogjusteret version ved Ivan Hansen (2015/2019) © blå tekst = ord ændret i forhold til originalen. (Justering ifølge 1948-sprogreformen er ikke farvemarkeret) Bemærk: der er indsat blanklinjer undervejs, markeret med tegnet - for at linjerne i de to kolonner kan matche. Linje-forskubbelser kan beklageligvis opstå alligevel pga. såkaldt konverterings-divergens; læsning ´på tværs´ bør dog være muligt.
Vi reise til Udstillingen i Paris. Nu ere vi der! det var en Flugt, en Fart, aldeles uden Troldom; vi gik med Damp i Fartøi og paa Landevei. Vor Tid er Eventyrets Tid. Vi ere midt i Paris, i et stort Hotel. Blomster pynte heelt op af Trappen, bløde Tæpper hen over Trinene. Vor Stue er hyggelig, Balcondøren staaer aaben ud til en stor Plads. Dernede boer Foraaret, det er kjørt til Paris, indtruffet paa samme Tid som vi, det er kommet i Skikkelse af et stort ungt Kastanietræ, med nys udsprungne, fine Blade; hvor er det klædt i Foraars-Deilighed fremfor de andre Træer paa Pladsen! et af disse er aldeles gaaet ud af de levende Træers Tal, og ligger, rykket op med Rod, kastet hen over Jorden. Der, hvor det stod, skal nu det friske Kastanietræ plantes og groe. Endnu har det Plads, høit stillet op, paa den tunge Vogn, der i denne Morgen bragte det til Paris, flere Mile borte fra, paa Landet. Der havde det staaet i Aaringer tæt ved en mægtig Eeg, og under den sad tidt den gamle velsignede Præst, der talte og fortalte for de lyttende Børn. Det unge Kastanietræ hørte med derpaa; Dryaden inde i det var jo Barn endnu; hun kunde huske tilbage i Tiden, da Træet var saa lille, at det kun ragede lidt op over de høie Græsstraa og Bregner. De vare da saa store de kunde blive,	Vi rejser til Verdensudstillingen i <i>Paris</i>. Nu er vi der! Det var en flugt, en fart, aldeles uden trolddom; vi gik med damp i fartøjer og på landeveje. <i>Vor tid er eventyrets tid.</i> Vi er midt i <i>Paris</i>, i et stort hotel. Blomster pynter helt op af trappen, bløde tæpper hen over trinene. Vor stue er hyggelig, balkondøren står åben ud til en stor plads. Dernede bor foråret, det er kørt til <i>Paris</i>, indtruffet på samme tid som vi, det er kommet i skikkelse af et stort ungt kastanjetræ, med nys udsprungne, fine blade; hvor er det klædt i forårs-dejlighed sammenholdt med de andre træer på pladsen! Et af disse er aldeles gået ud af de levende træers tal, og ligger, rykket op med rode, kastet hen over jorden. Der, hvor det stod, skal nu det friske kastanjetræ plantes og gro. Endnu har det plads, højt opstillet, på den tunge vogn, der denne morgen bragte det til <i>Paris</i>, adskillige kilometer borte fra, ude på landet. Der havde det stået i mange år tæt ved en mægtig eg, og under den sad tit den gamle velsignede præst, der talte og fortalte for de lyttende børn. Det unge kastanjetræ hørte med derpå; <i>Dryaden</i> inde i træet var jo barn endnu; hun kunne huske tilbage i tiden, da træet var så lille, at det kun ragede lidt op over de høje græsstrå og bregner. De var da så store de kunne

men Træet voxte og tog til hvert Aar, drak Luft og Solskin, fik Dug og Regn og blev, som nødvendigt var, rusket og rystet af de stærke Vinde. Det hører til Opdragelsen.

Dryaden var glad ved sit Liv og sin Leven, ved Solskinnet og Fuglenes Sang, men dog gladest ved Menneskenes Stemme, hun forstod deres Tale ligesaa godt som hun forstod Dyrenes.

Sommerfugle, Guldsmede og Fluer, ja, Alt hvad flyve kunde, aflagde Visit; sladdre gjorde de Allesammen: fortalte om Landsbyen, Viinmarken, Skoven, det gamle Slot med Parken, hvori var Canaler og Damme; dernede i Vandet boede ogsaa levende Væsener, der paa deres Maade kunde flyve fra Sted til Sted under Vandet, Væsener med Kundskab og Tænkning; de sagde ikke Noget, saa kloge vare de.

Og Svalen, der havde dukket ned i Vandet, fortalte om de smukke Guldfiske, om den fede Brasen, de tykke Suder og de gamle, mosgroede Karudser. Svalen gav en meget god Beskrivelse, men man seer dog bedre selv, sagde den; men hvor skulde nogensinde Dryaden faae de Væsener at see! hun maatte lade sig nøie med at kunne see ud over det deilige Landskab og fornemme den travle Menneskevirksomhed.

Deiligt var det, men deiligst dog, naar den gamle Præst stod her under Egen og fortalte om Frankrig, om Stordaad af Mænd og Qvinder, hvis Navne nævnedes i Beundring gjennem alle Tider.

Dryaden hørte om Hyrdepigen Jeanne d'Arc, om Chartotte Corday, hun hørte om ældgammel Tid, om Henrik den Fjerdes og Napoleon den Førstes Tid, og heelt op i Nutid om Dygtighed og Storhed; hun hørte Navne, i hvert var en Klang ind i Folkets Hjerter: Frankrig er Verdens-Landet, Smillets Jordbund med Frihedens Krater!

Landsbybørnene hørte andægtigt til, Dryaden ikke mindre; hun var Skolebarn med de Andre. Hun saae i de seilende Skyers Skikkelse Billed paa Billed af hvad hun havde hørt fortælle.

-

Skyhimlen var hendes Billedbog.

Hun følte sig saa lykkelig i det skønne Frankrig, men havde dog en Følelse af at Fuglene, at hvert Dyr, der kunde flyve, vare

blive, men træet voksede og tog til hvert år, drak luft og solskin, fik dug og regn og blev, som nødvendigt var, rusket og rystet af de stærke vinde. Det hører **med** til opdragelsen.

Dryaden var glad ved sit liv og sin leven, ved solskinnet og fuglenes sang, men dog gladest ved menneskenes stemme, hun forstod deres tale ligeså godt som hun forstod dyrenes.

Sommerfugle, guldsmede og fluer, ja, alt hvad flyve kunne, aflagde visit; sladre gjorde de allesammen: fortalte om landsbyen, vinmarken, skoven, det gamle slot med parken, hvor **der** var kanaler og damme; dernede i vandet boede også levende væsener, der på deres måde kunne flyve fra sted til sted under vandet, væsener med kundskab og tænkning; de sagde ikke noget, så kloge var de.

Og svalen, der havde **dykket** ned i vandet, fortalte om de smukke guldfisk, om den fede brasen, de tykke suder og de gamle, mosgroede karusser. Svalen gav en meget god beskrivelse, men man ser **det** dog bedre selv, sagde den; men **hvordan** skulle *Dryaden* nogensinde få de væsener at se? Hun måtte lade sig nøje med at kunne se ud over det dejlige landskab og fornemme den travle menneskevirksomhed.

Dejligt var det, men dejligst dog, når den gamle præst stod her under egen og fortalte om *Frankrig*, om stordåd af mænd og kvinder, hvis navne nævnedes i beundring gennem alle tider.

-

Dryaden hørte om hyrdepigen *Jeanne d'Arc*, om *Chartotte Corday*, hun hørte om ældgammel tid, om *Henrik den Fjerde* og *Napoleon* **og hans** tid, og helt op i nutiden om dygtighed og storhed; hun hørte navne, i hvert var en klang ind i folkets hjerte: *Frankrig* er verdens-landet, **snildets** jordbund med frihedens krater!

-

Landsbybørnene hørte andægtigt til, *Dryaden* ikke mindre; hun var skolebarn **sammen** med de andre. Hun så i de sejlende skyers skikkelse billede på billede af hvad hun havde hørt fortælle.

Skyhimlen var hendes billedbog.

Hun følte sig så lykkelig i det skønne *Frankrig*, men havde dog en følelse af at fuglene, at hvert

langt mere begunstigede end hun. Selv Fluen kunde see sig om, vidt omkring, langt ud over Dryadens Synskreds.

-

Frankrig var saa udstrakt og herligt, men hun saae kun en lille Plet deraf; verdensvidt strakte Landet sig med Viinmarker, Skove og store Byer, og af alle disse var Paris den herligste, den mægtigste. Derhen kunde Fuglene naae, men aldrig hun.

Der var imellem Landsbyens Børn en lille Pige, saa pjaltet, saa fattig, men deilig at see paa; altid sang hun og loe hun, bandt røde Blomster i sit sorte Haar.

"Kom ikke til Paris!" sagde den gamle Præst. "Stakkels Barn! kommer Du der, det bliver din Fordærv!"

Og dog gik hun derhen.

Dryaden tænkte tidt paa hende, de havde jo Begge samme Lyst og Længsel efter den store Stad.

Det blev Vaar, Sommer, Høst, Vinter; et Par Aar gik hen.

Dryadens Træ bar sine første Kastanieblomster, Fuglene qviddrede derom i det deilige Solskin. Da kom hen ad Veien en stadselig Vogn med en fornem Dame, selv kjørte hun de letspringende smukke Heste; en pyntet lille Jockey sad bag paa. Dryaden kjendte hende igjen, den gamle Præst kjendte hende igjen, rystede med Hovedet og sagde bedrøvet:

"Du kom derind! det blev din Fordærv, stakkels Mari!"

"Hun en Stakkel!" tænkte Dryaden, "nei, hvilken Forvandling! hun er klædt op til Hertuginde! det blev hun i Fortryllesens Stad. O var jeg dog der i al den Glands og Pragt! den lyser selv op paa Skyerne i Natten, naar jeg seer derhen, hvor jeg veed at Byen findes."

Ja, derhen, mod den Kant saae Dryaden hver Aften, hver Nat. Hun saae den straalende Taage i Synkredsen; hun savnede den i den lyse, maaneklare Nat; hun savnede de seilende Skyer, der viste hende Billeder fra Stad og Historie.

Barnet griber efter sin Billedbog, Dryaden greb efter Skyverdenen, hendes Tankebog.

Den sommervarme, skyfrie Himmel var hende et tomt Blad, og nu i flere Dage havde hun kun

dyr, der kunne flyve, var langt mere begunstigede end hun. Selv fluen kunne se sig om, vidt omkring, langt ud over *Dryadens* synskreds.

Frankrig var så udstrakt og herligt, men hun så kun en lille plet deraf; verdensvidt strakte landet sig med vinmarker, skove og store byer, og af alle disse var *Paris* den herligste, den mægtigste. Derhen kunne fuglene nå, men aldrig hun.

Der var imellem landsbyens børn en lille pige, så pjaltet, så fattig, men dejlig at se på; altid sang hun og lo hun, bandt røde blomster i sit sorte hår.

-

"Kom ikke til *Paris*!" sagde den gamle præst. "Stakkels barn! Kommer du der, **da** bliver det **dit** fordærv!"

Og dog **tog** hun derhen.

Dryaden tænkte tit på hende, de havde jo begge samme lyst og længsel efter den store **hovedstad**.

Det blev forår, sommer, høst, vinter; et par år gik hen.

Dryadens træ bar sine første kastanjeblomster, fuglene kvidrede derom i det dejlige solskin. Da kom hen ad vejen en **flot pyntet** vogn med en fornem dame, hun **styrede selv** de letspringende smukke heste; en pyntet lille jockey sad bag på. *Dryaden* kendte hende igen, den gamle præst **gen**kendte hende, rystede med hovedet og sagde bedrøvet:

"Du kom derind! Det blev **dit** fordærv, stakkels *Mari*!"

"**Er** hun **en** stakkel?" tænkte *Dryaden*. "Nej, og hvilken forvandling! Hun er **nu** klædt **på som en** hertuginde! Det blev hun i fortryllesens **by**. O, **var** jeg dog der i al den glans og pragt, **som** lyser **op selv** på skyerne i natten, når jeg ser **i den retning**, hvor jeg **ved** at byen findes."

Ja, derhen så *Dryaden* hver aften, hver nat. Hun så den strålende tåge i synkredsen; hun savnede den i den lyse, måneklare nat; hun savnede de sejlende skyer, der viste hende billeder fra **by** og historie.

Barnet griber efter sin billedbog, *Dryaden* greb efter skyverdenen, hendes tankebog.

Den sommervarme, skyfri himmel var hende et tomt blad, og nu i flere dage havde hun kun set

seet et saadant.

Det var den varme Sommertid, med solhede Dage uden Luftning; hvert Blad, hver Blomst laae som i en Døs, Menneskene med.

Da løftede sig Skyer, og det i den Kant, hvor i Natten den straalende Taage forkyndte: her er Paris.

Skyerne løftede sig, formede sig som et heelt Bjergland, skøde sig frem gennem Luften, ud over det hele Landskab, saa vidt Dryaden kunde øine.

Skyerne laae som sortblaae mægtige Klippeblokke Lag paa Lag høit i Luften. Lynstraalerne foer ud, "ogsaa de ere Gud Herrens Tjenere", havde den gamle Præst sagt. Og der kom et blaanende, blendende Lyn, et Lysblink, som var det Solen selv, der sprængte Klippeblokkene, Lynet slog ned og splintrede til Roden det gamle mægtige Egetræ; dets Krone skiltes, Stammen skiltes, flækket faldt det, som bredte det sig ud for at omfavne Lysets Sendebud.

Ingen Malmkanoner mægte at runge gennem Luft og over Land ved et Kongebarns Fødsel, som Tordendrønet her ved det gamle Egetræes Bortgang. Regnen strømmede ned, den forfriskende Vind luftede, Uveiret var forbi, der blev saa søndagsfestligt. Byens Folk samlede sig om den fældede gamle Eeg; den gamle Præst talte Hæders-Ord, en Maler tegnede Træet selv til blivende Minde.

"Alt farer hen!" sagde Dryaden, "farer hen, som Skyen, og kommer aldrig igjen!"

Den gamle Præst kom her ikke meer; Skoletaget var faldet, Lærerstolen borte. Børnene, de kom her ikke, men Efteraaret kom her, Vinteren kom her, men ogsaa Foraaret, og i al den vexlende Tid saae Dryaden hen mod den Kant hvor hver Aften og Nat, fjernt i Synskredsen, Paris lyste som en straalende Taage. Ud fra den fløi Locomotiv ved Locomotiv, det ene Banetog ved det andet, efter det andet, susende, brusende, og det paa alle Tider; ved Aften og Midnat, ved Morgen og hele den lyse Dag kom Togene, og fra hver og ind i hver stimlede det fra alle Verdens Lande med Mennesker; et nyt Verdens-Under havde kaldt dem til Paris.

et sådant.

Det var den varme sommertid, med solhede dage uden luftning; hvert blad, hver blomst lå som i en døs, menneskene med.

Da løftede sig skyer, og det i den **retning**, hvor i den strålende tåge **natten** forkyndte: her er *Paris*.

Skyerne løftede sig, formede sig som et helt bjergland, skød sig frem gennem luften, ud over det hele landskab, så vidt *Dryaden* kunne øjne.

-

Skyerne lå som sortblå mægtige klippeblokke lag på lag højt i luften. Lynstrålerne **slog** ud, "også de er Gud Herrens tjenere", havde den gamle præst sagt. Og der kom et blånende, blændende lyn, et lysblink, som var det solen selv, der sprængte klippeblokkene, lynet slog ned og splintrede til roden det gamle mægtige egetræ; dets krone skiltes, stammen skiltes, flækket faldt det, som bredte det sig ud for at omfavne lysets sendebud.

-

Ingen malmkanoner mægter **at** runge gennem luft og over land ved et kongebarns fødsel, som tordendrønet her ved det gamle egetræs bortgang. Regnen strømmede ned, den forfriskende vind luftede, uvejret var forbi, der blev så søndagsfestligt. Byens folk samlede sig om den fældede gamle eg; den gamle præst talte hæders-ord, en maler tegnede træet selv til blivende minde.

"Alt farer hen!" sagde *Dryaden*, "**-** farer hen, som skyen, og kommer aldrig igen!"

Den gamle præst kom her ikke mere; skoletaget var faldet **sammen**, lærerstolen borte. Børnene, de kom her ikke, men efteråret kom her, vinteren kom her, men også foråret, og i al den vekslende tid så *Dryaden* hen mod den kant hvor hver aften og nat, fjernt i synskredsen, *Paris* lyste som en strålende tåge. Ud fra den fløj lokomotiv ved lokomotiv, det ene **jern**banetog ved det andet, efter det andet, susende, brusende, og det på alle tider; ved aften og midnat, ved morgen og hele den lyse dag kom togene, og **ud og ind af** hvert **tog** stimlede det fra alle verdens lande med mennesker; et nyt "**verdensunder**" havde kaldt dem til *Paris*.

-

Hvorledes aabenbarede sig dette Under? "En Konstens og Industriens Pragtblomst", sagde de, "er skudt frem paa Marsmarkens planteløse Sand; en kæmpestor Solsikke, af hvis Blade man kan lære Geographi, Statistik, faae Oldermands Kundskab, løftes op i Konst og Poesi, kjende Landenes Størrelse og Storhed." - "En Eventyrblomst", sagde Andre, "en broget Lotusplante, der breder ud over Sandet sine grønne Blade, som Fløielstæpper, skudte frem i det tidlige Foraar, Sommertiden skal see den i al dens Pragt, Efteraarets Storme vil veire den hen, der bliver ei Blad eller Rod." - Udfor "Militair-Skolen" strækker sig Krigens Arena i Fredens Tid, Marken uden Græs og Straa, et Stykke Sandsteppe, skaaret ud af Afrikas Ørken, hvor <i>Fata Morgana</i> viser sine sælsomme Luftslotte og hængende Haver; paa Marsmarken stode de nu prægtigere, mere vidunderlige, thi de vare Virkelighed ved Snillet. "Nutidens Aladdins Slot er reist!" lød det, "Dag for Dag, Time for Time udfolder det meer og meer sin rige Herlighed. Med Marmor og Farver prange de uendelige Haller. Mester "blodløs" rører her sine Staal- og Jern-Lemmer i Maskinernes store Ring-Sal. Konstværker i Metal, i Sten, i Vævning forkynde det Aandens Liv, der rører sig i Verdens Lande; Billedsale, Blomsterpragt, Alt hvad Aand og Haand kan skabe i Haandværkerens Værksted er her stillet til Skue; selv Oldtids Minder fra gamle Slotte og Tørvemoser have givet Møde. Det overvældende store, brogede Skue maa gjøres smaat, trænges sammen til et Legetøj, for at kunne gjengives, opfattes og sees i Heelhed. Marsmarken bar som et stort Julebord et Industriens og Konstens Aladdins Slot, og rundt om dette var stillet Nips fra alle Lande: Storheds Nips; hver Nation fik en Erindring om sit Hjem. - Her stod Ægyptens Kongeslot, her Ørkenlandets karavanserai; Beduinen paa sin Kameel, kommende fra sit Solland, jog forbi; her bredte sig russiske Stalde med ildfulde, prægtige Heste fra Stepperne; det lille straatækkede danske Bondehuus stod med sit	Hvordan åbenbarede dette under sig? "En kunstens og industriens pragtblomst", sagde de, "er skudt frem på <i>Marsmarkens</i> planteløse sand; udstillingen er bygget som en kæmpestor solsikke, af hvis blade man kan lære om geografi, statistik, få en oldermands kundskab, løftes op i kunst og poesi, kende landenes størrelse og storhed." - "Udstillingen er en eventyrblomst", sagde andre, "en broget lotusplante, der ud over sandet breder sine grønne blade, som fløjlstæpper, skudt frem i det tidlige forår, Sommertiden skal se den i al dens pragt, efterårets storme vil vejre den hen, der bliver ej blad eller rod tilbage." Udfor "Militær-skolen" i Paris strækker sig krigens arena i fredens tid, en mark uden græs og strå, et stykke sandsteppe, som skåret ud af Afrikas ørken, hvor <i>Fata Morgana</i> viser sine sælsomme luftslotte og hængende haver; på <i>Marsmarken</i> stod de nu prægtigere, mere vidunderlige, for de var blevet til virkelighed, ved snilde. "Nutidens <i>Aladdins</i> slot er rejst!" lød det, "- dag for dag, time for time udfolder det mere og mere sin rige herlighed. Med marmor og farver pranger de uendelige haller. Maskinerne, "Mester Blodløs" rører her sine stål- og jernlemmer i de store ringsale. Kunstværker i metal, i sten, i vævning forkynner det åndens liv, der rører sig i verdens lande; billedsale, blomsterpragt, alt hvad ånd og hånd kan skabe i håndværkerens værksted er her stillet til skue; selv oldtidsminder fra gamle slotte og tørvemoser har givet møde. Det overvældende store, brogede skue må gøres småt, trænges sammen til et legetøj, for at kunne gengives, opfattes og ses i helhed. <i>Marsmarken</i> frembar som et stort julebord et industriens og kunstens <i>Aladdins</i> slot, og rundt om dette var stillet nips fra alle lande: storheds nips; hver nation bragte en erindring om sit hjem. Her stod Ægyptens kongeslot, her ørkenlandets herberg, dets karavanserai; beduinen på sin kamel, kommende fra sit solland, jog forbi; her bredte sig russiske stalde med ildfulde, prægtige heste fra stepperne; det lille stråtækkede danske bondehus stod med sit dannebrogflag nær
---	--

Danebrogs Flag nær Gustav Vasas prægtigt i Træskaarne Huus fra Dalarne; amerikanske Hytter, engelske Cottager, franske Pavilloner, Kiosker, Kirker og Theatre laae forunderligt strøede omkring, og mellem alt Dette, det friske grønne Græssvær, det klare, rindende Vand, blomstrende Buske, sjældne Træer, Glashuse, hvor man maatte troe sig i de tropiske Skove; hele Rosenhaver, som hentede fra Damascus, prangede under Tag; hvilke Farver, hvilken Duft!

Drypsteenshuler, konstigt gjorte, omsluttende ferske og salte Vande, frembød Skuet af Fiskenes Rige; man stod nede paa Havsens Bund mellem Fiske og Polyper.

Alt dette, sagde de, bærer og frembyder nu Marsmarken, og hen over dette store rigtdækkede Festbord bevæger sig som travle Myresværme den hele Menneskevrimmel, tilfods eller trukket i smaa Vogne, alle Been udholde ikke en saa trættende Vandring.

-

Herud, fra den tidlige Morgen til den sildige Aften, komme de. Dampskib ved Dampskib, overfyldt af Mennesker, glider ned ad Seinen, Vognmængden er ideligt i Tiltagende, Folkeskaren tilfods og tilhest er i Tiltagende, Sporvogne og Omnibusser ere proppede, stoppede og garnerede med Mennesker, alle disse Strømninger bevæge sig mod eet Maal: "Pariser-Udstillingen!" Alle Indgangene prange med Frankrigs Flag, rundt om Landenes Basar-Bygning vifte alle Nationers Faner; det suser og summer fra Maskinernes Hal, Klokkespil klinge i Melodi ned fra Taarnene, Orgelet spiller derinde i Kirkerne; hæse, snøvlende Sange blande sig deri fra Østerlændernes Cafeer. Det er som et babelsk Rige, et babelsk Tungemaal, et Verdens Under."

Tilvisse saaledes var det, saaledes lød Efterretninger derom, hvo hørte det ikke? Dryaden vidste Alt, hvad her er sagt om "det nye Under" i Byernes By.

"Flyv, I Fugle! flyv hen at see, kom igjen og fortæl!" var Dryadens Bøn.

Længselen svulmede til Ønske, blev Livstanke - og da: i den stille, tause Nat, Fuldmaanen skinnede, da fløi ud fra dens Skive, saa Dryaden,

svenske Gustav Vasas prægtigt træudskårne hus fra Dalarne; amerikanske hytter, engelske cottager, franske pavilloner, kirker og teatre lå forunderligt strøede omkring, og mellem alt dette, det friske grønne græsanlæg, det klare, rindende vand, blomstrende buske, sjældne træer, glashuse, hvor man måtte tro sig i de tropiske skove; hele rosenhaver, som hentede fra Damascus, prangede under tag; hvilke farver, hvilken duft!

-

Drypstenshuler, kunstigt udformede, omsluttende både ferske og salte vande, frembød skuet af fiskenes rige; man stod nede på havsens bund mellem fisk og gopler.

Alt dette, sagde de, bærer og frembyder nu Marsmarken, og hen over dette store rigtdækkede festbord bevæger sig som travle myresværme den hele menneskevrimmel af udstillingsgæster, til fods eller trukket i små vogne, for alle ben udholder ikke en så trættende vandring.

Herud, fra den tidlige morgen til den sene aften, komme de. Dampskib ved dampskib, overfyldte af mennesker, glider ned ad Seinen, vognmængden er hele tiden i tiltagende, folkeskaren til fods og til hest er i tiltagende, sporvogne og hestvogne er proppede, stoppede og garnerede med mennesker, alle disse strømninger bevæger sig mod et mål: "Pariser-Verdensudstillingen!" Alle indgangene smykkes af Frankrigs flag, rundt om landenes basarbygninger vifter alle nationernes faner; det suser og summer fra maskinernes hal, klokkespil klinger i melodi ned fra tårnene, orgelet spiller derinde i kirkerne; hæse, snøvlende sange fra østerlændinges cafeer blander sig deri. Det er som et babelsk rige, et babelsk tungemål, et verdens-under."

Netop sådan var det, og sådan lød efterretninger derom, og hvem hørte det ikke? Dryaden vidste alt, hvad her er sagt om "det nye under" i byernes by.

"Flyv, I fugle! Flyv hen at se, kom igen og fortæl!" var Dryadens bøn.

Længslen svulmede til ønske, blev livstanke – og da: i den stille, tavse nat, fuldmånen skinnede, da fløj en gnist ud fra dens skive, dette

en Gnist, der faldt, lyste som et Stjernes kud, og foran Træet, hvis Grene bævede som ved et Stormkast, stod en mægtig, lysende Skikkelse; den talte i Toner saa bløde og stærke som Dommerdags-Basunen, der kysser til Liv og kalder til Dom.

"Du skal komme derind i Fortryllesens Stad, Du skal der fæste Rod, fornemme de susende Strømninger, Luften og Solskinnet der. Men din Levetid vil da forkortes, den Række af Aaringer, som ventede Dig her ude i det Frie, tæres sammen derinde til en ringe Sum af Aar. Stakkels Dryade, det bliver din Fordærv! din Længsel vil voxe, din Higen, dit Forlangende blive stærkere! Træet selv vil være Dig et Fængsel, Du vil forlade dit Hylster, forlade din Natur, flyve ud og blande Dig mellem Menneskene, og da ere dine Aar svundne ind til Døgnfluens halve Levetid, en eneste Nat kun; dit Liv pustes ud, Træets Blade visne og veire hen, komme aldrig igjen."

Saa klang det, saa sang det, og Lysningen svandt, men ikke Dryadens Længsel og Lyst; hun bævede i Forventning, i vild Fornemmelses Feber.

"Jeg kommer derhen til Byernes By!" jublede hun, "Livet begynder, svulmer som Skyen, Ingen veed hvor den farer hen."

-

I Daggry, da Maanen blev bleg og Skyerne røde, slog Opfyldelsens Time, Løftets Ord bleve løste.

Der kom Folk med Spade og Stænger; de gravede rundt om Træets Rod, dybt ned, ind under det; der kørte frem en Vogn, trukket af Heste, Træet med Rødder og den Jordklump, de holdt om, blev løftet, omsvøbt med Sivmaatter, en heel varm Fodpose, og saa blev det sat paa Vognen, bundet fast, det skulde paa Reise, til Paris, groe og blive der i Frankrigs Storheds Stad, Byernes By.

Kastanietræets Grene og Blade bævede i Bevægelsens første Øieblik, Dryaden bævede i Forventningens Vellyst.

"Afsted! afsted!" klang i hvert Pulsslag. "Afsted! afsted!" klang det i bævende, hensvævende Ord. Dryaden glemte at sige Levvel til sin Hjemstavns Egn, til de svaiende

så *Dryaden*, en gnist, der faldt, lyste som et stjernes kud; og foran træet, hvis grene bævede som ved et stormkast, stod *nu* en mægtig, lysende skikkelse; den talte i toner så bløde og stærke som dommerdags-basunen, der kysser til liv og kalder til *dom*:

"Du skal komme derind i fortryllesens *by*, du skal fæste rod *derinde*, fornemme de susende strømninger, luften og solskinnet der. Men din levetid vil da forkortes, den række af *år*, som ventede dig *herude* i den frie *natur*, tæres sammen derinde til en ringe sum af år. Stakkels *Dryade*, det bliver *dit* fordærv! *Din* længsel vil vokse, din higen, dit forlangende *vil* blive stærkere! Træet selv vil være dig et fængsel, du vil forlade dit hylster, forlade din natur, flyve ud og blande dig mellem menneskene, og da er dine år svundne ind til døgnfluens halve levetid, én eneste nat kun; dit liv pustes *da* ud, træets blade visner og vejrer hen, kommer aldrig igen."

-

Sådan klang det, sådan sang det, og lysningen svandt, men ikke *Dryadens* længsel og lyst; hun bævede i forventning, i vild fornemmelses feber.

"Jeg kommer derhen til byernes by!" jublede hun. "Livet begynder, svulmer som skyen, ingen véd hvor den farer hen."

-

I daggryet, da månen blev bleg og skyerne røde, slog opfyldelsens time, løftets ord blev indløst.

Der kom folk med spader og stænger; de gravede rundt om træets rod, dybt ned, ind under det; der kørte frem en vogn, trukket af heste, træet med rødder og den jordklump, de holdt om, blev løftet *op*, omsvøbt med sivmåtter, en hel varm fodpose, og så blev *træet* sat på vognen, bundet fast, det skulle på rejse, til *Paris*, gro og blive der i Frankrigs storheds stad, byernes by.

Kastanjetræets grene og blade bævede i bevægelsens første øjeblik, *Dryaden* bævede i forventningens vellyst.

"Afsted! Afsted!" klang i hvert pulsslag. "Afsted! Afsted!" klang det i bævende, hensvævende ord. *Dryaden* glemte at sige *farvel* til sin hjemstavns egn, til de svajende græsstrå

Græsstraa og de uskyldige Gaaseurter, der havde seet op til hende som til en stor Dame i Vorherres Urtegaard, en ung Prindsesse, der legede Hyrdinde herude i det Frie.

Kastanietræet var paa Vognen, det nikkede med sine Grene, "lev vel" eller "afsted", Dryaden vidste det ikke, hun tænkte paa, hun drømte om det vidunderlige Nye, og dog saa Kjendte, der skulde rulle op. Intet Barnehjerte i uskyldig Glæde, intet Sandselighedens Blod har mere tankeopfyldt end som hun begyndt Reisen til Paris.

"Lev vel!" blev "afsted! afsted!"

Vognhjulene dreiede, det Fjerne blev nær, lagt bagved; Egnen vexlede som Skyerne vexle; nye Viinmarker, Skove, Landsbyer, Villaer og Haver skøde op, kom frem, rullede ud. Kastanietræet bevægede sig fremad, Dryaden fremad med det. Locomotiv ved Locomotiv bruste tæt forbi hinanden, krydsede hinanden; Locomotiverne sendte Skyer, der formede Skikkelser, som fortalte om Paris, de kom fra, derhen hvor Dryaden skulde.

Alt rundt om vidste og maatte jo forstaae, hvorhen hendes Vei gik; hun syntes, at hvert Træ, hun kom forbi, strakte sine Grene ud mod hende og bad: "Tag mig med! tag mig med!" I hvert Træ var jo ogsaa en længselsfyldt Dryade.

Hvilken Vexel! hvilken Flugt! Det var som Husene skøde op af Jorden, flere og flere, tættere og tættere. Skorstenene løftede sig som Blomsterpotter, stillede paa hinanden og Side om Side hen ad Tagene; store Indskrifter med alenlange Bogstaver, malede Skikkelser op ad Væggene fra Grundstykket til Gesimsen skinnede frem.

"Hvor begyndte Paris, og naar er jeg derinde?" spurgte Dryaden sig selv. Menneskevrmlen voxede, Tummel og Travlhed tog til, Vogn fulgte Vogn, Gaaende Ridende, og rundt om Boutik ved Boutik, Musik, Sang, Skrig, Tale.

-

Dryaden i sit Træ var midt inde i Paris.

Den store, tunge Vogn holdt stille paa en lille Plads beplantet med Træer, omgivet af høje Huse, hvor hvert Vindue havde sin Balcon; Folk saae deroppe fra ned paa det unge, friske Kastanietræ, som kom tilkjørende og nu skulde

og de uskyldige gåseurter, der havde set op til hende som til en stor dame i Vorherres urtegård, en ung prinsesse, der legede hyrdinde herude i det fri.

Kastanietræet var på vognen, det nikkede med sine grene, "levvel", "**farvel**" eller "afsted", *Dryaden* vidste det ikke, hun tænkte på, hun drømte om det vidunderlige nye, og dog så kendte, der skulde rulle op. Intet barnehjerte i uskyldig glæde, intet sanselighedens blod har mere tankeopfyldt end *Dryaden* begyndt rejsen til *Paris*.

"Levvel!" blev til "**Afsted! Afsted!**"

Vognhjulene drejede, det fjerne blev nært, **og** lagt bagved; egnen vekslede som skyerne veksler; nye vinmarker, skove, landsbyer, villaer og haver skød op, kom frem, rullede ud. Kastanietræet bevægede sig fremad, *Dryaden* fremad med det. Lokomotiv ved lokomotiv bruste tæt forbi hinanden, krydsede hinanden; Lokomotiverne **ops**endte skyer, der formede skikkelser, som fortalte om *Paris*, **hvor** de kom fra og hvor *Dryaden* **nu** skulle **hen**.

Alt rundt om vidste og måtte jo forstå, hvorhen hendes vej gik; hun syntes, at hvert træ, hun kom forbi, strakte sine grene ud mod hende og bad: "Tag mig med! Tag mig med!" I hvert træ var jo også en længselsfyldt Dryade.

Hvilken **afveksling**! Hvilken flugt! Det var som husene skød op af jorden, flere og flere, tættere og tættere. Skorstenene løftede sig som blomster-potter, stillede **oven**på hinanden og side om side hen ad tagene; store indskrifter med alenlange bogstaver, malede skikkelser op ad væggene fra grund**muren** til gesimsen skinnede frem.

"Hvor begynder *Paris*, og **hvornår** er jeg derinde?" spurgte *Dryaden* sig selv. Menneskevrmlen voksede, tummel og travlhed tog til, vogn fulgte vogn, gående **fulgte** ridende, og rundt om butik ved butik, musik, sang, skrig, tale.

Dryaden i sit træ var midt inde i *Paris*.

Den store, tunge vogn holdt stille på en lille plads beplantet med træer, omgivet af høje huse, hvor hvert vindue havde sin balkon; folk så deroppe fra ned på det unge, friske kastanjetræ, som kom tilkørende og nu skulle plantes her i

plantes her istedetfor det udgaaende, oprykkede Træ, der laae hen over Jorden. Folk stode stille paa Pladsen og saae med Smil og Fornøjelse paa det Foraarsgrønne; de ældre Træer, endnu kun i Knop, hilse med susende Grene "velkommen! velkommen!" og Springvandet, der kastede sine Straaler iveiret og lod dem pladske i den brede Kumme, lod Vinden bære Draaber over paa det nys komne Træ, som vilde det byde det en Velkomstdrik.

Dryaden fornam, at dens Træ løftedes fra Vognen og at det blev stillet paa dets Fremtids Plads. Træets Rødder skjultes i Jorden, frisk Grønsvær blev lagt ovenover; blomstrende Buske og Urtepotter med Blomster bleve som Træet plantede; her blev en heel Haveplet, midt paa Pladsen. Det udgaaende, oprykkede Træ, dræbt herinde af Gasluft, Madluft og hele den planteqvælende Byluft, blev lagt paa Vognen og kjørt bort. Folkestimlen saae derpaa, Børn og Gamle sad paa Bænken i det Grønne og saae op imellem Træets Blade. Og vi, som fortælle derom, stod paa Altanen, saae ned i det unge Foraar ude fra den friske Landluft, og sagde som den gamle Præst vilde have sagt: "Stakkels Dryade!"

Lyksalig er jeg, lyksalig!" sagde Dryaden, "og dog, jeg kan ikke ret gribe det, ikke udsige, hvad jeg fornemmer; Alt er som jeg tænkte det! og dog ikke som jeg tænkte det!

Husene stode saa høie, saa nær paa; Solen skinnede kun ret paa een Væg, og den var beklustret med Opslag og Placater, hvor Folk stode stille og gjorde Trængsel. Vogne jog forbi, lette og tunge; Omnibusser, disse overfyldte, kjørende Huse, toge Fart, Ridende joge afsted, Karrer og Lystvogne forlangte samme Ret. Vilde dog, tænkte Dryaden, ikke ogsaa snart de høitgroede Huse, der stode saa nær, flytte sig afsted, forandre Skikkelse som Himlens Skyer kunne, glide tilside, at hun kunde see ind i Paris, ud over den. Notre-Dame maatte vise sig, Vendome-Søjlen og Underværket, det, som havde kaldt og kaldte de mange Fremmede herhid.

Husene rørte sig ikke af Stedet.

Det var Dag endnu da Lygterne tændtes, Gasstraalerne lyste ud fra Boutikerne, lyste op

stedet for det udgående, oprykkede træ, der lå hen over jorden. Folk stod stille på pladsen og så med smil og fornøjelse på det forårsgrønne træ; de ældre træer, endnu kun i knop, hilste med susende grene "Velkommen! Velkommen!" og springvandet, der kastede sine stråler i vejret og lod dem plaske i den brede kumme, lod vinden bære dråber over på det nyankomne træ, som ville det byde det en velkomstdrik.

Dryaden fornam, at dens træ løftedes fra vognen og at det blev stillet på dets fremtids plads. Træets rødder skjultes i jorden, frisk grønsvær blev lagt ovenover; blomstrende buske og urtepotter med blomster blev plantet, ligesom træet; her dannedes en hel haveplet, midt på pladsen. Det udgående, oprykkede træ, dræbt herinde af gasluft, madluft og hele den plantekvælende byluft, blev lagt på vognen og kørt bort. Folkestimlen så på, børn og gamle sad på bænken i det grønne og så op imellem træets blade. Og vi, som fortæller derom, stod på altanen, så ned i det unge forår ude fra den friske landluft, og sagde som den gamle præst ville have sagt: "Stakkels Dryade!"

Lyksalig er jeg, lyksalig," sagde Dryaden, "og dog, jeg kan ikke ret begribe det, ikke udtrykke, hvad jeg fornemmer; alt er som jeg tænkte det – og dog ikke som jeg tænkte det!

Husene stod så høje, så nær på; solen skinnede kun lige ind på en væg, og den var beklustret med opslag og plakater, hvor folk stod stille og skabte trængsel. Vogne jog forbi, lette og tunge; Heste-omnibusser tog fart, disse overfyldte, kørende huse og andre ridende jog afsted, arbejds- og lystvogne forlangte samme ret. Ville også snart, tænkte Dryaden, de højtgroede huse, der stod så nær, flytte sig, forandre skikkelse som himlens skyer, glide til side, så hun kunne se ind i Paris, ud over den. Notre Dame-kirken måtte vise sig, Vendome-søjlen og "Underværket", udstillingen, som havde kaldt og kaldte de mange fremmede til byen.

Husene rørte sig ikke ud af stedet.

Det var dag endnu da lygterne tændtes, gasstrålerne lyste ud fra butikkerne, lyste op

imellem Træets Grene; det var som et Sommersolskin. Stjernerne oven over kom frem, de samme, Dryaden havde seet i sin Hjemstavn; hun troede at fornemme en Luftning derfra, saa reen og mild. Hun følte sig løftet, styrket, fornam en Seekraft heelt ud igjennem hvert af Træets Blade, Fornemmelse i Røddernes yderste Spidse. Hun følte sig i den levende Menneske-Verden, seet paa af milde Øine; rundt om var Tummel og Toner, Farver og Lys.

Fra Sidegaden klang blæsende Instrumenter og Lirekassers dandsevækkende Melodier. Ja, til Dands, til Dands! til Glæde og Livsnyden lød det.

Det var en Musik, saa Mennesker, Heste, Vogne, Træer og Huse maatte dandse derved om de kunde dandse. Der løftede sig en Beruselses Glæde i Dryadens Bryst.

"Hvor livsaligt og deiligt!" jublede hun. "Jeg er i Paris!"

-

Den Dag som kom, den Nat som fulgte, og atter det næste Døgn frembød samme Skue, samme Færdsel, samme Liv, vekslede og dog altid det Samme.

"Nu kjender jeg hvert Træ, hver Blomst herinde paa Pladsen! jeg kjender hvert Huus, Balcon og Boutik her hvor jeg er stillet i den lille indknebnede Krog, der skjuler for mig den mægtige store Stad. Hvor er Triumphbuerne, Boulevarderne og Verdens-Underværket? Intet af alt Dette seer jeg? stænget som i et Buur staaer jeg mellem de høie Huse, som jeg nu kan udenad med deres Indskrifter, Placater, Skilte, alt det Oversmørelses Mundgodt som ikke smager mig meer. Hvor er dog alt Det, jeg hørte om, veed om, længtes efter og hvorfor jeg vilde hertil? Hvad har jeg grebet, vundet, fundet! jeg længes som før, jeg fornemmer et Liv, jeg maa gribe og leve i! jeg maa i de Levendes Række! tumle mig der, flyve som Fuglene, see og fornemme, blive heelt Menneske, gribe et halvt Livsdøgn for Aaringers Leven i Hverdags Træthed og Kjedsommelighed, hvor jeg sygner, synker, falder som Engens Taage og forsvinder. Skinne vil jeg som Skyen, skinne i Livsens Sol, see ud over det Hele som Skyen, fare hen som den, Ingen veed hvorhen!"

imellem træets grene; det var som et sommersolskin. Stjernerne oven over kom frem, de samme **stjerner**, *Dryaden* havde set i sin hjemstavn; hun **syntes** at fornemme en luftning derfra, så ren og mild. Hun følte sig løftet, styrket, fornam en **se-kraft** heelt ud igennem hvert af træets blade, **en** fornemmelse i røddernes yderste spidse. Hun følte sig i den levende menneske-verden, set på af milde øjne; rundt om var tummel og toner, farver og lys.

Fra sidegaden klang blæsende instrumenter og lirekassers dansevækkende melodier: *Ja, til dans, til dans, til glæde og livsnyden!* lød det.

Det var en musik, så mennesker, heste, vogne, træer og huse måtte danse derved, om de kunne danse. Der løftede sig en beruselses glæde i *Dryadens* bryst.

"Hvor livsaligt og dejligt!" jublede hun. "Jeg er i Paris!"

-

Den dag som kom, den nat som fulgte, og atter det næste døgn frembød samme skue, samme færdsel, samme liv, vekslede og dog altid det samme.

"Nu kender jeg hvert træ, hver blomst herinde på pladsen! Jeg kender hvert hus, balkon og butik her hvor jeg er stillet i den lille **indsnævrede** krog, der skjuler for mig den mægtige store stad. Hvor er triumfbuerne, boulevarderne og **"Verdens-Underværket"**? Intet af alt dette ser jeg? **Indespæret** som i et bur står jeg mellem de høje huse, som jeg nu kan udenad med deres indskrifter, plakater, skilte, alt det oversmørelses mundgodt som ikke smager mig mere. Hvor er dog alt det, jeg hørte om, ved om, længtes efter og hvorfor jeg ville hertil? Hvad har jeg grebet, vundet, fundet? Jeg længes som før, jeg fornemmer et liv, **som** jeg må gribe og leve i! Jeg må **ud** i de levendes rækker, tumle mig der, flyve som fuglene, se og fornemme, blive helt menneske, gribe et halvt livsdøgn **fremfor** års leven i hverdags træthed og kedsommelighed, hvor jeg sygner, synker, falder som engens tåge og forsvinder. Skinne vil jeg som skyen, skinne i livsens sol, se ud over det hele som skyen, fare hen som den, ingen ved hvorhen!"

Det var Dryadens Suk, det løftede sig i Bøn: "Tag mine Leveaar, giv mig Halvparten af Døgnfluens Liv! løs mig af mit Fængsel, giv mig Menneskeliv, Menneskelykke en kort Stund, kun denne eneste Nat om det saa maa være, og straf mig saa kun for mit dristige Livsmød, min Livsens Længsel! slet mig ud, lad mit Hylster, det friske unge Træ da visne, fældes, blive Aske, veire hen i Vinden!" Det susede i Træets Grene, der kom en kildrende Fornemmelse, en Skjælven i hvert Blad, som rislede en Ild igennem det eller ud derfra, der gik et Stormkast gennem Træets Krone, og midt i denne løftede sig en Qvindeskikkelse, Dryaden selv. I samme Nu sad hun under de gasbestraalede, bladfulde Grene, ung og deilig, som stakkels Mari, til hvem der blev sagt: "den store Stad bliver din Fordærv!" - Dryaden sad ved Træets Fod, ved sin Huusdør, den hun havde lukket og bortkastet Nøglen til. Saa ung, saa deilig! Stjernerne saae hende, Stjernerne blinkede, Gaslamperne saae hende, straalede, vinkede! hvor var hun slank og dog saa fast, et Barn og dog fuldvoxen Jomfru. Hendes Klædning var silkefiin, grøn som de udfoldede friske Blade i Træets Krone; i hendes nødbrune Haar hang en halvudsprungen Kastanieblomst; Foraarets Gudinde lignede hun. Kun eet kort Minut sad hun ubevægelig stille, saa sprang hun op, og med en Flugt som Gazellens foer hun fra Stedet, var om Hjørnet; hun løb, hun sprang, som Blinket fra et Speil, der bæres i Solskinnet, Blinket der ved hver Bevægelse kastes snart her, snart der; og havde man seet nøie til og kunnet see hvad der var at see, hvor vidunderligt; paa hvert Sted hvor hun dvælede et Øieblik, forvandlede hendes Klædning, hendes Skikkelse, efter det Steds Egenhed, det Huus, hvis Lampe belyste hende. Hun naaede Boulevarden; her strømmede et Lyshav fra Gasflammer i Lanterner, Boutiker og Cafeer. Her stode i Række Træer, unge og slanke, hver gjemte sin Dryade for Straalerne af det konstige Sollys. Det hele uendeligt lange Fortog var som en eneste stor Selskabssal; her stode dækkede Borde med alle Slags Forfriskninger, Champagne, Chartreuse, ned til	Det var <i>Dryadens</i> suk, det løftede sig i bøn: "Tag mine leveår, giv mig halv<i>delen</i> af døgnfluens liv! Løs mig af mit fængsel, giv mig menneskeliv <i>og</i> menneskelykke en kort stund, kun denne eneste nat om det så må være, og straf mig så kun for mit dristige livsmød, min livslængsel! <i>Uds</i>let mig, lad mit hylster, det friske unge træ da visne, fældes, blive aske, vejre hen i vinden!" Det susede i træets grene, der kom en kildrende fornemmelse, en skælven i hvert blad, som rislede en ild igennem det eller ud derfra, der gik et stormkast gennem træets krone, og midt i denne løftede sig en kvindeskikkelse, <i>Dryaden</i> selv. I samme nu sad hun under de gasbestrålede, bladfulde grene, ung og dejlig, som stakkels <i>Mari</i>, til hvem der blev sagt: "den store stad bliver dit fordærv!" <i>Dryaden</i> sad ved træets fod, ved sin husdør, den hun havde lukket og bortkastet nøglen til. Så ung, så dejlig! Stjernerne så hende, stjernerne blinkede, gaslamperne så hende, strålede, vinkede! Hvor var hun slank og dog så fast, et barn og dog fuldvoksen <i>ung kvinde</i>. Hendes <i>tøj</i> var silkefint <i>og</i> grønt som de udfoldede friske blade i træets krone; i hendes nød<i>de</i>brune hår hang en halvudsprungen kastanjeblomst; forårets gudinde lignede hun. Kun et kort minut sad hun ubevægelig stille, så sprang hun op, og med en flugt som gazellens for hun fra stedet, var om hjørnet; hun løb, hun sprang, som blinket fra et spejl, der bæres i solskinnet, blinket der ved hver bevægelse kastes snart her, snart der; og havde man set nøje <i>efter</i> og kunnet se hvad der var at <i>se</i>, hvor vidunderligt: på hvert sted hvor hun dvælede et øjeblik, forvandlede hendes <i>dragt</i>, hendes skikkelse, efter det steds <i>sæ</i>regenhed, <i>efter</i> det hus, hvis lampe belyste hende. Hun nåede boulevarden; her strømmede et lyshav fra gasflammer i lanterner, butikker og cafeer. Her stod <i>træer</i> i række<i>vis</i>, unge og slanke, hver gemte sin Dryade for strålerne af det kunstige sollys. <i>Hele</i> det uendeligt lange fortov var som en eneste stor selskabssal; her stod dækkede borde med alle slags forfriskninger, <i>fra</i> Champagne, Chartreuse-<i>likør</i>,
---	---

Kaffe og Øl. Her var Udstilling af Blomster, af Billeder, Statuer, Bøger og brogede Stoffer.

Fra Stimlen under de høie Huse saae hun ud over den skrækindjagende Strøm midt udenfor Træernes Række; der bølgede en Flod af rullende Vogne, Cabrioletter, Karreeter, Omnibusser, Droschker, ridende Herrer og opmarscherende Regimenter. Det gjaldt Liv og Lemmer at krydse over til den modsatte Bred. Nu lyste Blaalys, nu var Gaslyset det Raadende, pludselig steg en Raket, hvorfra, hvorhen?

-

Tilvisse, det var Verdensbyens store Landevei!

Her klang italienske bløde Melodier, der spanske Sange, ledsagede af Castagnetternes Slag, men stærkest, overbrusende det Hele, lød Minutets Spilledaase-Melodier, den kildrende Cancan-Musik, som Orpheus ikke kjendte og som aldrig var hørt af den skjønne Helene, selv Hjulbøren maatte dandse paa sit ene Hjul, om den mægtede at dandse. Dryaden dandsede, svævede, fløj, vekslede i Farver som Colibrien i Sollys, hvert Huus og dets Verden derinde gav Reflexen.

Som den straalende Lotusblomst, reven løs fra sin Rod, føres af Strømmen og paa dens Hvirvler, drev hun afsted, og hvor hun standsede, var hun atter en ny Skikkelse, derfor mægtede Ingen at følge, gjenkjende og beskue hende.

Som Skybilleder fløj Alt hende forbi, Ansigt ved Ansigt, men ikke et eneste kjendte hun, ikke saae hun en Skikkelse fra sin Hjemstavn. Der lyste i hendes Tanke to straalende Øine: hun tænkte paa Mari, stakkels Mari! det pjaltede, glade Barn med den røde Blomst i det sorte Haar. Hun var jo i Verdens-Byen, rig, straalende, som da hun kjørte forbi Præstens Huus, Dryadens Træ og den gamle Eeg.

Her var hun tilvisse i den døvende Larm, maaskee nys steget ud af den tøvende pragtfulde Karm; prægtige Vogne holdt her med galonerede Kudske og silkestrømpede Tjenere. Herskabet, som steg ud, vare alle Qvinder, rigt klædte Damer. De gik gennem de aabne Gitterporte op ad den høie, brede Trappe, der førte til en Bygning med marmorhvide Søiler. Var dette maaskee "Verdens-Underværket". Der

ned til kaffe og øl. Her var udstilling af blomster, af billeder, statuer, bøger og brogede stoffer.

Fra **denne sammen**stimlen under de høje huse så hun ud over den skrækindjagende strøm midt udenfor træernes række; der bølgede en flod af rullende vogne: Cabrioleter, Kareter, Omnibusser, Droscher, ridende herrer og opmarcherende **militære** regimenter. Det gjaldt liv og lemmer at krydse over til den modsatte bred. Nu lyste blålys **og fyrværkeri**, nu var gaslyset det rådende, pludselig steg en raket **til vejrs**, hvorfra, hvorhen?

Sandelig, det var verdensbyens store landevej!

Hér klang italienske bløde melodier, dér spanske sange, ledsagede af kastagnetternes slag, men stærkest, overbrusende det hele, lød de **mange, minutilange** spilledåse-melodier, **og** den kildrende cancan-musik, som **antikkens** Orpheus ikke kendte og som aldrig var hørt af **hans** skønne *Helene*, selv **trillebøren** måtte danse på sit ene hjul, om den magtede at danse. *Dryaden* dansede, svævede, fløj, vekslede i farver som kolibrien i sollys, hvert hus og dets verden derinde gav reflekser.

Som den strålende lotusblomst, **revet** løs fra sin rod, føres af strømmen og på dens hvirvler, drev hun afsted, og hvor hun standsede, var hun atter en ny skikkelse, derfor magtede ingen at følge, genkende og beskue hende.

Som skybilleder fløj alt hende forbi, ansigt ved ansigt, men ikke et eneste kendte hun, ikke så hun en **eneste** skikkelse fra sin hjemstavn. Der lyste i hendes tanke to strålende øjne: hun tænkte på *Mari*, stakkels *Mari*! Det pjaltede, glade barn med den røde blomst i det sorte hår. Hun var jo **her** i Verdensbyen, rig, strålende, som da hun kørte forbi præstens hus, *Dryadens* træ og den gamle eg.

Her var hun **nok, et sted** i den døvende larm, måske **netop** steget ud af den tøvende pragtfulde **karet**; prægtige vogne holdt her med kuske **i pyntede uniformer** og silkestrømpede tjenere. Herskabet, som steg ud, var alle kvinder, rigt klædte damer. De gik gennem de åbne gitterporte op ad den høje, brede trappe, der førte til en bygning med marmorhvide søjler. Var dette måske "Verdens-underværket"? Dér var vist *Mari*!

var vist Mari! "Sancta Maria!" sang de derinde, Røgelseduft bølgede frem under de høie, malede og forgyldte Buer, hvor Halvmørke hvilede. Det var Magdalenekirke. Sortklædte, i de kosteligste Stoffer, syede efter sidste og høieste Mode, skred her hen over det blanke Gulv den fornemme Qvindelige Verden. Vaabenet stod i Sølvspænderne paa den i Fløiel indbundne Bønnebog og paa det stærkt parfumerede fine Lommertørklæde med de kostbare Brüsseler Kniplinger. Nogle af Qvinderne knælede i stille Bøn foran Altrene, Andre søgte Skriftstolene. Dryaden følte en Uro en Angst, som var hun traadt ind et Sted, hun ikke turde betræde. Her var Taushedens Hjem, Hemmelighedernes Storhal; Alt blev hvisket og lydløst betroet. Dryaden saae sig selv formummet i Silke og Slør, lignende i Skikkelse de andre Rigdoms- og Højbyrds-Qvinder; mon hver af dem var et Længselens Barn som hun? Der lød et Suk, saa smerteligt dybt; kom det fra Skriftestolens Krog eller fra Dryadens Bryst? Hun drog Sløret tættere om sig, Hun aandede Kirkerøgelse og ikke den friske Luft. Her var ikke Stedet for hendes Længsel. Afsted! afsted, i Flugt uden Hvile! Døgnfluen har ikke Hvile, dens Flyven er Liv. - Hun var igjen derude under straalende Gascandelabrer ved pragtfulde Vandspring. "Alle Vandstrømmene mægte dog ikke af afskylle det uskyldige Blod, som her er udgydt." De Ord bleve sagt. Her stod fremmede Folk, de talte høit og levende, som Ingen vovede det i Hemmelighedernes store Høisal, hvorfra Dryaden kom. - En stor Steenplade blev dreiet, løftet; hun forstod det ikke; hun saae den aabne Nedgang til Jorddybet; der steg de ned fra den stjerneklare Luft, fra de solstraalende Gasflammer, fra alt det levende Liv. "Jeg har Angst for det!" sagde en af Qvinderne, her stod; "jeg tør ikke stige ned! bryder mig heller ikke om at see den Herlighed	- "<i>Sancta Maria!</i>" sang de derinde, og røgelseduft bølgede frem under de høje, malede og forgyldte buer, hvor halvmørke hvilede. Det var <i>Magdalene-kirken</i>. Sortklædte, i de kostbareste stoffer, syede efter sidste og højeste mode, skred her hen over det blanke gulv den fornemme kvindelige verden. Deres adelsvåbenskjold stod gengivet i sølvspænderne på den fløjls-indbundne bønnebog og på det stærkt parfumerede fine lommertørklæde med de kostbare 'Brüssel-kniplinger'. Nogle af kvinderne knælede i stille bøn foran altrene, andre søgte skriftstolene. <i>Dryaden</i> følte en uro og en angst, som var hun trådt ind et sted, hun ikke havde lov at betræde. Her var tavshedens hjem, hemmelighedernes storhal; alt blev hvisket og lydløst betroet. <i>Dryaden</i> så sig selv formummet i silke og slør, lignende i skikkelse de andre rigdoms- og højbyrds-kvinder; mon hver af dem var et længslens barn som hun? Der lød et suk, så smerteligt dybt; kom det fra skriftestolens krog eller fra <i>Dryadens</i> bryst? Hun trak sløret tættere om sig, hun åndede kirkerøgelse og ikke den friske luft. Her var ikke stedet for hendes længsel. Afsted! Afsted, i flugt uden hvile! Døgnfluen har ikke hvile, dens flyven er liv. - Hun var igen derude under de strålende gaslygters kandelabre og ved pragtfulde springvand. "Alle vandstrømmene magter dog ikke af afskylle det uskyldige blod, som her er udgydt." De ord blev sagt. Her stod fremmede folk, de talte højt og levende, som ingen vovede det i hemmelighedernes store højsal, hvorfra <i>Dryaden</i> kom. - En stor stenplade blev drejet, løftet; hun forstod det ikke; hun så den åbne nedgang til jorddybet; der steg de ned fra den stjerneklare luft, fra de solstrålende gasflammer, fra alt det levende liv. "Jeg har angst for det!" sagde en af kvinderne, der stod her. "Jeg tør ikke stige ned, bryder mig heller ikke om at se den herlighed dernede! Bliv
--	--

der! bliv hos mig!"

"Og reise hjem," sagde Manden, "tage fra Paris uden at have seet det Mærkeligste, det egenlige Nutids Underværk, blevet til ved en eneste Mands Kløgt og Villie!"

"Jeg gaaer ikke derned," var Svaret.

"Nutids Underværk," blev der sagt. Dryaden hørte det, forstod det; Maalet for hendes største Længsel var naaet, og her var Indgangen, ned i Dybet, under Paris; det havde hun ikke tænkt sig, men nu hørte hun det, saa de Fremmede stige ned, og hun fulgte med.

Trappen var af støbt Jern, skrueformet, bred og beqvem. Een Lampe lyste dernede og dybere atter een.

De stode i en Labyrinth af uendelig lange krydsende Haller og Buegange: alle Parises Gader og Stræder vare her at see, som i et mat Speilbilled, Navnene vare at læse, hvert Huus ovenover havde her sit Nummer, sin Rod, der skød ned under de folketomme, macadamiserede Fortøge, som klemmede sig om en bred Canal med et fremad væltende Dynd. Høiere førtes hen ad Buer det friske, rindende Vand, og øverst hang, som et Net, Gasrør, Telegraphtraade. Lamper lyste i Afstand, som Gjenskins Billeder fra Verdensbyen derovenover. Af og til hørtes en buldrende Rumlen deroppe, det var tunge Vogne, som kørte over Nedgangs-Broerne.

-

Hvor var Dryaden?

Du har hørt om Katakomberne; de ere kun forsvindende Strøg i denne nye underjordiske Verden, Nutids-Underet: Kloakerne under Paris. Her stod Dryaden og ikke ude i Verdens-udstillingen paa Marsmarken.

Udraab af Forundring, Beundring og Erkjendelse hørte hun.

"Hernede fra," blev der sagt, "groer nu Sundhed og Leveaar op til Tusinder og Tusinder deroppe! vor Tid er Fremskridtets Tid med al dens Velsignelse."

Det var Menneskers Mening, Menneskers Tale, men ikke de Skabningers, som byggede, boede og vare fødte her, Rotterne; de pebe fra Revnen i et Stykke gammelt Muur, saa lydeligt, tydeligt og forstaaeligt for Dryaden.

En stor gammel Han-Rotte, med afbidt Hale,

hos mig!"

"Og rejse hjem," sagde manden, "**altså** tage fra *Paris* uden at have set det mærkeligste, det egenlige nutid**ens** underværk, blevet til ved én eneste mands kløgt og vilje?"

"Jeg går ikke derned!" var svaret.

"Nutid**ens** underværk," blev der sagt. *Dryaden* hørte det, forstod det; målet for hendes største længsel var nået, og her var indgangen, ned i dybet, under *Paris*; det havde hun ikke tænkt sig, men nu hørte hun det, så de fremmede stige ned, og hun fulgte med.

Trappen var af støbt jern, skrueformet, bred og bekvem. En lampe lyste dernede og dybere atter en.

De stod i en labyrint af uendelig lange krydsende haller og buegange: alle *Paris'* gader og stræder var her at se, som i et mat spejl billede, **gadenavnene deroppe stod** at læse **hernede**, hvert hus ovenover havde her sit nummer, sin rod, der skød ned under **disse** folketomme, stenbelagte fortøve, som klemte sig om en bred kanal med fremad væltende **dynd og kloakvand**. Højere **oppe** førtes hen ad buer det friske, rindende vand, og øverst hang, som et net, **både** gasrør og telegraftråde. Lamper lyste **på** afstand, som genskins-billeder fra verdensbyen **oven over**. Af og til hørtes en buldrende rumlen deroppe, det var tunge vogne, som kørte over nedgangs-broerne.

Hvor var *Dryaden*?

Du har **nok** hørt om katakomberne; de er kun forsvindende strøg i denne nye underjordiske verden, nutids-underet: *Kloakkerne* under *Paris*. Her stod *Dryaden* og ikke ude **ved** Verdens-udstillingen på *Marsmarken*.

Udråb af forundring, beundring og erkendelse hørte hun.

"Hernede fra *Kloakkerne*," blev der sagt, "gror nu **både** sundhed og leveår op til tusinder og tusinder deroppe! Vor tid er fremskridtets tid med al dens velsignelse."

Det var menneskers mening, menneskers tale, men ikke de skabningers, som byggede, boede og var født **hernede**, rotterne; de peb fra revnen i et stykke gammelt mur, så lydeligt, tydeligt og forståeligt for *Dryaden*.

En stor gammel han-rotte, med afbidt hale, peb

peb gennemtrængelig sin Fornemmelse, Beklemmelse og eneste rigtige Mening, og Familien gav den Medhold i hvert et Ord.

"Mig kvalmer det Miau, det Menneske-Miau, den Uvidenhedens Tale! Jo nu er her deiligt, med Gas og Petroleum! jeg æder ikke det Slags. Her er blevet saa fiint og saa lyst, at man sidder og skammer sig over sig selv og veed ikke hvorfor man skammer sig. Gid at vi levede i Tællelysenes Tid! den ligger da ikke saa langt tilbage! Det var en romantisk Tid, som man kalder det."

"Hvad er det Du fortæller!" spurgte Dryaden. "Jeg saae Dig ikke før. Hvad taler Du om?"

"De deilige gamle Dage!" sagde Rotten, "Oldefader- og Oldemoder-Rottes yndelige Tid! i den var det en Storsag at komme hened. Det var en Rotterede anderledes end hele Paris! Pestmoder boede henede; hun dræbte Mennesker, men aldrig Rotter. Røvere og Smuglere trak frit deres Veir henede. Her var Tilflugtssted for de interessanteste Personligheder, som nu kun sees paa Melodram-Theatrene oven over. Romantikens Tid er forbi ogsaa i vor Rotterede; vi har faaet frisk Luft henede og Petroleum."

Saaledes peb Rotten! peb ad den nye Tid, til Ære for den gamle med Pestmoder.

Der holdt en Vogn, et Slags aaben Omnibus, med smaa raske Heste for; Selskabet satte sig op, foer afsted ad Boulevard Sebastopol, den under Jorden, lige oven over strakte sig den kjendte menneskefyldte oppe i Paris.

Vognen forsvandt i Halvmørket, Dryaden forsvandt, løftet op i Gasflammernes Lysning i det friske Frie; der, og ikke nede i de krydsende Hvælvinger og deres dæmpede Luft, kunde Underet findes, Verdens-Underet, det, hun søgte i sin korte Levenat; det maatte straae stærkere end alle Gasflammerne heroppe, stærkere end Maanen, som nu gled frem.

Ja, tilvisse! og hun saae det hist henne, det straaede foran hende, det blinkede, vinkede, som Venusstjernen paa Himlen.

-

Hun saae en Straaleport aaben ind til en lille Have, fyldt med Lys og Dandsemelodier. Gasblus skinnede der som Rabat om smaa stille

gennemtrængelig sin fornemmelse, beklemmelse og eneste rigtige mening, og familien gav den medhold i hvert et ord.

"Mig kvalmer [alt dette](#) *mjau*, det menneske-mjav, den uvidenhedens tale! Jo, nu er her dejligt, med gas og petroleum! Jeg æder [dog](#) ikke den slags. Her er blevet så fint og så lyst, at man sidder og skammer sig over sig selv og ved ikke hvorfor man skammer sig. Gid at vi levede i tællelysenes tid! Den [tid](#) ligger da ikke så langt tilbage! Det var en romantisk tid, som man kalder det."

"Hvad er det du fortæller!" spurgte *Dryaden*. "Jeg så dig ikke før. Hvad taler du om?"

"De dejlige gamle dage!" sagde *Rotten*, "Oldefar- og oldemor-rotternes [yndefulde](#) tid! I den var det en stor sag at komme hened. Det var en rotterede anderledes end hele *Paris*! "Pest-mor" boede henede; hun dræbte mennesker, men aldrig rotter. Røvere og smuglere trak frit deres vejr henede. Her var tilflugtssted for de interessanteste personligheder, som nu kun ses på melodrama-teatrene oven over. Romantikens tid er forbi også i vor rotterede; vi har fået frisk luft henede – og petroleum."

-

Således peb rotten, peb ad den nye tid, til ære for den gamle med pest-mor.

Der holdt en vogn, et slags åben omnibus, med små raske heste for; selskabet satte sig op, for afsted ad *Boulevard Sebastopol* – altså den under jorden! – og lige ovenover strakte den [samme](#), menneskefyldte [boulevard](#) sig oppe i *Paris*.

Vognen forsvandt i halvmørket, *Dryaden* forsvandt, løftet op i gasflammernes lysning i det friske frie [ovenover](#); der, og ikke nede i de krydsende hvælvinger og deres dæmpede luft, kunne underet findes, Verdens-underet, det, hun søgte i sin korte levenat; det måtte stråle stærkere end alle gasflammerne heroppe, stærkere end månen, som nu gled frem.

Ja, [helt sikkert](#)! Og hun så det hist [der](#)henne, det strålede foran hende, det blinkede, vinkede, som Venusstjernen på himlen.

Hun så en stråleport, åben ind til en lille have, fyldt med lys og dansemelodier. Gasblus skinnede der som [stier](#) om små stille søer og

Søer og Damme, hvor Vandplanter, konstigtgjorte, klippede af Blikplader, bøiede og malede, prangede i al den Lysning og kastede alenhøit Vandstraalen ud af deres Bæger. Skønne Grædepile, virkelige Foraarets Grædepile sænkede deres friske Grene som et grønt gennemsigtigt og dog skjulende Slør. Her mellem Buskene brændte et Baal, dets røde Skin lyste hen over smaa halvdunkle, tause Løvhytter, gennembrusede af Toner, en Musik, kildrende i Øret, daarende, lokkende, jagende Blodet gennem Menneskenes Lemmer.

Unge Qvinder saae hun, smukke, festklædte, med Troskyldighedens Smil, Ungdommens lette, leende Sind, en "Mari", med Rose i Haaret, men uden Vogn og Jockey. Hvor bølgede de om, hvor svang de sig i vilde Dandse! hvad var op, hvad var ned? Som bidt af Tarantelen sprang de, loe de, smilede de, lykosaligt glade til at omfavne hele Verden.

Dryaden følte sig reven med i Dandsen. Om hendes lille, fine Fod sluttede sig Silkestøvlen, kastaniebruun som Baandet, der fra hendes Haar flagrede ned over den ubedækkede Skulder. Den silkegrønne Kjole bølgede i store Folder, men skjulte ikke det smukt formede Been med den nydelige Fod, der syntes at ville skrive Trylle-Cirkel i Luften foran den dandsende Ungersvends Hoved.

Var hun i Armidas Tryllehave? Hvad kaldtes Stedet?

Navnet lyste udenfor i Gasflammer:

"Mabile".

Toner og Haandklap, Raketter og rislende Vande knaldede med Champagnen herinde, Dandsen var bacchantisk vild, og over det Hele seilede Maanen, lidt skjev i Ansigtet vel. Himlen var uden Skyer, klar og reen, man troede at see ind i Himlen fra Mabile.

En fortærende kildrende Livslyst gennembævede Dryaden, det var som en Opiums-Ruus.

Hendes Øine talte, Læberne talte, men Ordene hørtes ikke for Klangene af Fløjter og Violiner. Hendes Dandser hviskede hende Ord i Øret, de bølgede i Tact af Cancanen; hun forstod dem

damme, hvor vandplanter, kunstigt gjorte, **ud**klippede af blikplader, bøiede og malede, **strålede** i al den lysning og kastede vandstrålen alenhøjt ud af deres bæger. Skønne grædepile, virkelige forårets grædepile sænkede deres friske grene som et grønt gennemsigtigt og dog skulende slør. Her mellem buskene brændte et bål, dets røde skin lyste hen over små halvdunkle, tavse løvhytter, gennembrusede af toner, en musik, kildrende i øret, dårende, lokkende, jagende blodet gennem menneskenes lemmer.

Unge kvinder så hun, smukke, festklædte, med troskyldighedens smil, ungdommens lette, leende sind, en "*Mari*", med rose i håret, men uden vogn og jockey. Hvor bølgede de **dog** om**kring**, hvor svang de sig i vilde danse – hvad var op, hvad var ned? Som bidt af den **bedøvende Tarantel** sprang de, lo de, smilede de, lykosaligt glade til at omfavne hele verden.

Dryaden følte sig revet med i dansen, **og om** hendes lille, fine fod sluttede sig silkestøvlen, kastaniebrun som båndet, der fra hendes hår flagrede ned over den ubedækkede skulder. Den silkegrønne kjole bølgede i store folder, men skjulte ikke det smukt formede ben med den nydelige fod, der syntes at ville skrive trylle-cirkler i luften foran den dansende ungersvends hoved.

Var hun i **troldkvinden** *Armidas* tryllehave? Hvad kaldtes stedet?

Navnet lyste udenfor i gasflammer:

"Mabile".

Toner og håndklap, raketter og rislende vande knaldede **sammen** med Champagnen herinde, Dansen var bacchantisk vild, og over det hele sejlede månen, lidt skæv i ansigtet vel. Himlen var uden skyer, klar og ren, man troede at se ind i himlen fra "Mabile".

En fortærende kildrende livslyst gennembævede *Dryaden*, det var som en opiums-rus.

Hendes øjne talte, læberne talte, men ordene hørtes ikke for klangen af fløjter og violiner. Hendes danse**partner** hviskede hende ord i øret, de bølgede i takt med Cancan-**dansen**; hun

ikke, vi forstaae dem ikke. Han strakte sine Arme ud mod hende, om hende, og omslyngede kun den gjennemsigtige, gasfyldte Luft.

-

Dryaden blev baaren af Luftstrømmen, som Vinden bærer et Rosenblad. I Høiden foran sig saae hun en Flamme, et blinkende Blus, høit paa et Taarn. Fyret skinnede fra hendes Længslers Maal, skinnede fra det røde Fyrtaarn paa Marsmarkens "Fata Morgana", derhen blev hun baaren af Foraars-Vinden. Taarnet omkredsede hun; Arbeiderne troede, det var en Sommerfugl de saae dale ned, for at døe i sin altfor tidlige Ankomst.

-

Maanen lyste, Gasblus og Lanterner lyste i de store Haller og i de omstrøede "Alverdens Bygninger", lyste hen over de Grønsværs Høider og de ved Menneskekløgt lavede Klippestykker, hvor Vandfald styrtede ved "Mester Blodløs" Kraft. Havdybets Huler og Ferskvandets Dybder, Fiskenes Rige aabnede sig her, man var paa Bunden i det dybe Kjær, man var nede i Havet, i Glas-Dykkerklokke. Vandet trykkede mod de tykke Glasvægge uden om og oven over. Polyperne, favnelange, smidige, aalebugtende, bævende, levende Tarme, Arme, grebe fat, løftede sig, groede fast til Havbunden.

-

En stor Flynder laae betænksom nærvæd, bredte sig forresten magelig, behagelig; Krabben kravlede som en uhyre Edderkop hen over den, mens Reierne svang sig med en Flugt, en Hast, som vare de Havets Møl og Sommerfugle.

I det ferske Vand voxte Aakander, Siv og Brudelys. Guld fiskene havde stillet sig i Geled som røde Køer paa Marken, alle med Hovederne i samme Retning for at faae Strømmen ind i Gabet. Tykke, fede Suder gloede med dumme Øjne mod Glasvæggene; de vidste, at de vare paa Pariser-Udstillingen; de vidste, at de i Tønder, fyldte med Vand, havde gjort den temmelig besværlige Reise herhen, vare paa Jernbanen blevne landsyge, som Menneskene blive søsyge paa Havet. De vare komne for at see Udstillingen, og saae den fra deres egen Ferskvands- eller Saltvands-Loge, saae Menneskevrmlen, der bevægede sig forbi fra

forstod dem ikke, vi forstod dem ikke. Han strakte sine arme ud mod hende, om hende, og omslyngede kun den gennemsigtige, gasfyldte luft.

Dryaden blev båret af luftstrømmen, som vinden bærer et rosenblad. I højden foran sig så hun en flamme, et blinkende blus, højt på et tårn. Fyret skinnede fra hendes længslers mål, skinnede fra det røde fyrtårn på *Marsmarkens "Fata Morgana"*, derhen blev hun båret af forårs-vinden. Hun omkredsede tårnet; arbejderne troede, det var en sommerfugl de så dale ned, for at dø i sin altfor tidlige ankomst.

-

Månen lyste, gasblus og lanterner lyste i de store haller og i de omstrøede "Alverdens Bygninger", lyste hen over de grønsværs-højder og de ved menneskekløgt lavede klippestykker, hvor vandfald styrtede ved maskiners kraft, ved "Mester *Blodløs*". Havdybets huler og ferskvandets dybder, fiskenes rige åbnede sig her, man var på bunden i det dybe kær, man var nede i havet, som i en dykkerklokke af glas. Vandet trykkede mod de tykke glasvægge uden om og oven over. Goplerne og blæksprutterne, meterlange, smidige, ålebugtende, bævende, levende tarme, arme, greb fat, løftede sig, groede fast til havbunden

En stor flynder lå betænksom nærvæd, bredte sig forresten – magelig, behagelig. Krabben kravlede som en uhyre edderkop hen over den, mens rejerne svang sig med en flugt, en hast, som var de havets møl og sommerfugle.

I det ferske vand voksede åkander, siv og såkaldte brudelys. Guld fiskene havde stillet sig i geled som røde køer på marken, alle med hovederne i samme retning for at få strømmen ind i gabet. Tykke, fede suder gloede med dumme øjne mod glasvæggene; de vidste, at de var på Paris-udstillingen; de vidste, at de i tønder, fyldte med vand, havde gjort den temmelig besværlige rejse herhen, var på jernbanen blevet landsyge, ligesom menneskene bliver søsyge på havet. De var kommet for at se udstillingen, og så den fra deres egen ferskvands- eller saltvands-loge, så på menneskevrmlen, der bevægede sig forbi fra

Morgen til Aften. Alle Verdens Lande havde sendt og udstillet deres Mennesker, for at de gamle Suder og Brasener, de vevre Aborrer og mosgroede Karper skulle see disse Skabninger og give deres Menings-Betænkning over det Slags.

"Det er et Skældyr!" sagde en muddret lille Skalle. "De skifte Skæl to, tre Gange om Dagen, og give Mundlyd, Tale kaldes det. Vi skifte ikke, og gjøre os forstaaelige paa en lettere Maade: Bevægelse i Mundvigerne og Gloen med Øinene! Vi have Meget forud for Menneskene!"

"Svømme have de dog lært," sagde en lille Ferskvandsfisk; "jeg er fra den store Indsø; der gaae i den hede Tid Menneskene i Vandet, men først lægge de Skællene, saa svømme de. Frøerne have lært dem det, Bagbeens Stød og Forbeens Roening, de holde det ikke længe ud. De ville ligne os, men det naaes ikke! Stakkels Menneske!"

Og Fiskene gloede; de troede, at hele Menneskevrirmlen, de havde seet i det stærke Dagslys, bevægede sig her endnu; ja, de vare forvissede om at see endnu de samme Skikkelser, af hvem de saa at sige først vare slaaede paa Opfattelses-Nerverne.

En lille Aborre, med smukt tigret Skind og misundelsesværdig Rundryg, forsikkrede, at "Mennskemudderet" var der endnu, han saae det.

"Jeg seer det ogsaa, seer det saa tydeligt!" sagde en guulsotgylden Suder, "jeg seer tydeligt den smukke velskabte Menneskeskikkelse, "højbenet Frue", eller hvad det nu var, de kaldte hende, hun havde vor Mundvig og Gloe-Øine, to Balloner bagpaa og nedslaaet Paraply fortil, stort Andemads-Paahæng, Dingel og Dangel. Hun skulde lægge det Hele af, gaae som vi, efter Skabelsens Givelse, og hun vilde see ud som en hæderlig Suder, saavidt Mennskene kunne det."

"Hvor blev han af, han i Snøren, Han-Mennesket, de trak?"

"Han kjørte i Stolevogn, sad med Papir, Blæk og Pen, skrev Alting op, skrev Alting ned. Hvad betød han? de kaldte ham Skribent!"

"han kjører der endnu!" sagde en mosgroet jomfruelig Karudse med Verdens Prøvelse i

morgen til aften. Alle verdens lande havde sendt og udstillet deres mennesker, for at de gamle suder og brasener, de vævre aborrer og mosgroede karper skulle se disse skabninger og give deres menings-betænkning over den slags.

-

"Det er et skæl-dyr!" sagde en mudret lille skalle. "De skifter skæl to, tre gange om dagen, og give mundlyde, *tale* kaldes det. Vi skifter ikke, og gør os forståelige på en lettere måde: bevægelse i mundvigerne og gloen med øjnene! Vi *er* meget forud for menneskene!"

"Svømme har de dog lært," sagde en lille ferskvandsfisk. "Jeg er fra den store indsø; der gå i den hede tid menneskene i vandet, men først lægge de skællene, så svømmer de. Frøerne har lært dem det, bagbens-stød og forbens-roning, *men* de holde det ikke *ud* længe. De vil ligne os, men det nås ikke! Stakkels mennesker!"

-

Og fiskene gloede; de troede, at hele menneskevrirmlen, de havde set i det stærke dagslys, *om aftenen* bevægede sig *rundt* her endnu; ja, de var forvissede om at se endnu de samme skikkelser, af hvem de så at sige først var *blevet* slået på opfattelses-nerverne.

En lille aborre, med smukt tiger*mønstret* skind og misundelsesværdig rundryg, forsikkrede, at "menneske-mudderet" var der endnu, han så det.

"Jeg ser det også, ser det så tydeligt!" sagde en gulsot-gylden suder. "Jeg ser tydeligt den smukke velskabte menneskeskikkelse, "højbenet frue", eller hvad det nu var *de* kaldte hende, hun havde vor mundvig og glo-øjne, to balloner bagpå og nedslået paraply fortil, stort andemads-påhæng, dingel og dangel. Hun skulle aflægge *sig* det hele af, gå som vi, *som Skaberen har skabt os*, og hun ville se ud som en hæderlig suder, såvidt menneskene *nu* kunne det."

"Hvor blev han af, ham i snøren, han-mennesket, *som* de trak?"

-

"Han kørte i *en* stolevogn, sad med papir, blæk og pen, skrev alting op, skrev alting ned. Hvad betød han *mon*? De kaldte ham *Skribent*!"

"Han kører der endnu!" sagde en mosgroet jomfruelig karusse med *så mange* verdens prøvelser i kværken, *så* hun var *blevet* hæs af

Qværken, saa at hun var hæs deraf; hun havde engang slugt en Fiskekrog og svømmede endnu taalmodig om med den i Halsen.

"Skribent," sagde hun, "det er fiskeligt, forstaaeligt talt, et Slags Blæksprutte mellem Menneskene."

Saa talte Fiskene paa deres Maade. Men midt i den konstreiste, vandbærende Grotte lode Hammerslag og Sang af Arbejdsfolkene, de maatte tage Natten med for at Alt snart kunde være fuldført. De sang i *Dryadens Sommernats-Drøm*, selv stod hun herinde for igen at flyve og forsvinde.

"Det er Guldfiskene!" sagde hun og nikkede til dem. "Saa fik jeg Eder dog at see! ja, jeg kjender Eder! Jeg har kjendt Eder længe! Svalen har fortalt mig om Eder i vor Hjemstavns Egn, Hvor ere I smukke, skinnende, yndige! jeg kunde kysse Eder Hver og Een! jeg kjender ogsaa de Andre! det er vist den fede Karudse, denne der den lække Brasen og her de gamle mosgroede Karper! Jeg kjender Eder! I kjende ikke mig."

Fiskene gloede, forstode ikke et eneste Ord, de saae ud i det dæmrende Lys.

Dryaden var der ikke mere, hun stod i det Frie, hvor Verdens-"Underblomsten" gav sin Duft fra de forskjellige Lande, fra Rugbrøds-Landet, Klipfisk-Kysten, Ruslæderets Rige, Eau de Clognens Flodbred og Rosenoliens Østerland.

-

-

Naar efter en Balnat vi halv vaagne kjøre hjem, klinger endnu tydeligt gennem vort Øre Melodierne, vi hørte, vi kunne synge dem hver og een. Og som i den Dræbtes Øie det sidste Blik af hvad Øiet saae, endnu photographisk bliver der en Tid, saaledes var endnu her i Natten Dagslivets Tummel og Skin, det var ikke hensuset, ikke slukket; Dryaden fornam det, og vidste: saaledes bruser det fort, den Dag i Morgen.

-

Dryaden stod mellem de duftende Roser, troede at kjende dem fra sin Hjemstavns Egn. Roser fra slotsparken og fra Præstens Have. Ogsaa den røde Granatblomst saae hun her; en saadan havde Mari baaret i sit kulsorte Haar.

Minder fra Barndoms-Hjemmet ude paa

det; hun havde engang slugt en fiskekrog og svømmede endnu tålmodig om med den i halsen.

"Skribent," sagde hun, "det er fiskeligt – altså forståeligt talt – et slags blæksprutte mellem menneskene."

Så talte fiskene på deres måde. Men midt i den kunstfuldt rejste, vandbærende grotte lød hammerslag og sang af arbejdsfolkene, de måtte tage natten med for at alt snart kunne være fuldført. De sang i *Dryadens sommernats-drøm*, selv stod hun herinde for igen at flyve og forsvinde.

"Det er guldfiskene!" sagde hun og nikkede til dem. "Så fik jeg jer dog at se! ja, jeg kender jer! Jeg har kendt jer længe! Svalen har fortalt mig om jer i vor hjemstavns egn, hvor er I smukke, skinnende, yndige! Jeg kunne kysse jer hver og en! Jeg kender også de andre! Det er vist den fede karusse, den der er den lækre brasen og her de gamle mosgroede karper! Jeg kender jer! I kender ikke mig."

Fiskene gloede, forstod ikke et eneste ord, de så bare ud i det dæmrende lys.

Dryaden var der ikke mere, hun stod i det fri, hvor Verdensunder-"blomsten" spredte sin duft fra de forskellige lande, fra rugbrøds-landet Danmark, klipfisk-kysten i Norge, det duftende rødleders Rusland, Eau de Colognens flodbred ved Köln og rosenoliens østerland i Persien.

Når efter en balnat vi halvt vågne kører hjem, klinger endnu tydeligt gennem vort øre melodierne, vi hørte; vi kunne synge dem hver og en. Og som i den dræbtes øje det sidste blik af hvad øjet så, endnu fotografisk forbliver der en tid, sådan var i natten her dagslivets tummel og skin endnu ikke helt hensuset, ikke helt slukket; *Dryaden* fornam det, og vidste: således bruser det fortsat videre, også den dag i morgen.

-

Dryaden stod mellem de duftende roser, troede at genkende dem fra sin hjemstavns egn. Roser fra slotsparken og fra præstens have. Også den røde granatblomst så hun her; en sådan havde *Mari* båret i sit kulsorte hår.

Minder fra barndoms-hjemmet ude på landet blinkede ind i hendes tanker; hele skuet rundt

Landet blinkede ind i hendes Tanker; Skuet rundt om drak hun ind med Øinenes Begjer, medens Feber-Uro fyldte hende, førte hende gennem de vidunderlige Sale. - Hun følte sig træt og denne Træthed tog til. Hun havde en Trang efter at udhvile sig paa de bløde, udbredte, østerlandske Hynder og Tæpper herinde, eller helde sig med Grædepilen ned mod det klare Vand og dukke sig deri. Men Døgnfluen har ikke Hvile, Døgnet var om Minuter tilende. Hendes Tanker skjælvede, hendes Lemmer skjælvede, hun segnede ned i Græsset ved det rislende Vand. "Du springer fra Jorden med varigt Liv!" sagde hun, "læsk min Tunge, giv mig Vederqvælgelse!" "Jeg er ikke det levende Væld!" svarede Vandet. "Jeg springer ved Maskine." "Giv mig af din Friskhed, du grønne Græs," bad Dryaden. "Giv mig en af de duftende Blomster!" "Vi døe naar vi rive løs!" svarede Straa og Blomster. "Kys mig, du friske Luftstrøm! Kun et eneste Livs-Kys!" "Snart kysser Solen Skyerne røde!" sagde Vinden, "og da er Du blandt de Døde, faret hen, som al Herligheden her farer hen før Aaret er omme, og jeg kan igen lege med det lette, løse Sand paa Pladsen her, blæse Støv hen over Jorden, Støv i Luften, Støv! Alt kun Støv!" Dryaden følte en Angst, som Qvinden, der i Badet har overskaaret Pulsaaen og forbløder, men i sin Forbløden ønsker endnu at leve. Hun løftede sig, kom nogle Skridt frem og segnede igen ned foran en lille Kirke. Porten stod aaben, Lys brændte paa Alteret, Orgelet klang. Hvilken Musik! saadanne Toner havde Dryaden aldrig hørt, og dog syntes hun i dem at høre kjendte Stemmer. De kom fra Hjertedybet af den hele Skabning. Hun troede at fornemme det gamle Egetræes Susen, hun troede at høre den gamle Præst tale om Stordaad, om berømmelige Navne, om hvad Guds Skabning kunde mægte at give i Gave en kommende Tid, maatte give den, for selv derved at vinde	om inddrak hun med øjnenes bæger, mens feberuro fyldte hende, førte hende gennem de vidunderlige sale. Hun følte sig træt og denne træthed tog til. Hun havde en trang efter at udhvile sig på de bløde, udbredte, østerlandske hynder og tæpper herinde, eller hælde sig med grædepilen ned mod det klare vand og dukke sig deri. Men døgnfluen har ikke hvile, døgnet var om minutter til ende. Hendes tanker skælvede, hendes lemmer skælvede, hun segnede ned i græsset ved det rislende vand. "Du springer fra jorden med varigt liv!" sagde hun. "Læsk min tunge, giv mig vederkvælgelse!" - "Jeg er ikke det levende kildevæld!" svarede vandet. "Jeg springer blot ved en maskine, ved "Mester Blodløs"." "Giv mig af din friskhed, du grønne græs," bad Dryaden. "Giv mig en af de duftende blomster!" "Vi dør når vi rives løs!" svarede strå og blomster. "Kys mig, du friske luftstrøm! Kun et eneste livs-kys!" "Snart kysser solen skyerne røde," sagde vinden, "og da er du blandt de døde, faret hen, som al herligheden her farer hen før året er omme, og jeg kan igen lege med det lette, løse sand på pladsen her, blæse støv hen over jorden, støv i luften, støv! Alt kun støv!" Dryaden følte en angst, som kvinden, der i badet har overskåret pulsåren og forbløder, men i sin forbløden stadig ønsker at leve. Hun løftede sig, kom nogle skridt frem og segnede igen ned foran en lille kirke. Porten stod åben, lys brændte på alteret, orgelet klang. Hvilken musik! Sådanne toner havde Dryaden aldrig hørt, og dog syntes hun i dem at høre kendte stemmer. De kom fra hjertedybet af alle skabninger. Hun troede at fornemme det gamle egetræs susen, hun troede at høre den gamle præst tale om stordåd, om berømmelige navne, om hvad Guds skabning kunne magte at give i gave en kommende tid, måtte give den, for selv derved at vinde blivende liv. -
---	---

blivende Liv. Orgelets Toner svulmede og klang, talte i Sang: "Din Længsel og Lyst rev Dig op med Rod fra din gudgivne Plads. Det blev din Fordærv, stakkels Dryade!" Orgeltoner, bløde, blide, klang som i Graad, døde hen som i Graad. Paa Himlen skinnede Skyerne røde. Vinden susede og sang: "Farer hen, I Døde, nu staaer Solen op!" Den første Straale faldt paa Dryaden. Hendes Skikkelse skinnede vekslede i Farver, som Sæbeboblen, idet den brister, forsvinder og bliver en Draabe, en Taare, der falder til Jorden og forsvinder. Stakkels Dryade! en Dugdraabe, kun en Taare, rundet, forsvundet! - Solen skinnede over Marsmarkens "Fata-Morgana", skinnede over det store Paris, over den lille Plads med Træer og det pladskende Springvand, mellem de høje Huse, hvor Kastanietræet stod, men med bøiede Grene, visne Blade, Træet, som endnu igaar løftede sig saa livsfriskt som Foraaret selv. Nu var det gaaet ud, sagde man, Dryaden var gaaet ud, faret hen som Skyen, Ingen veed hvorhen. Der laae paa Jorden en henvisnet, knækket Kastanieblomst, Kirkens Vievand mægtede ikke at kalde den tillive. Menneskefod traadte den snart i Gruset. - Det er Altsammen skeet og oplevet. Vi saae det selv, i Udstillings-Tiden i Paris 1867, i vor Tid, i Eventyrets store vidunderlige Tid	Orgelets toner svulmede og klang, talte i sang: "Din længsel og lyst rev dig op med rod fra din gudgivne plads. Det blev <i>dit</i> fordærv, stakkels <i>Dryade!</i>" Orgeltoner, bløde, blide, klang som i gråd, døde hen som i gråd. På himlen skinnede skyerne røde. Vinden susede og sang: "Farer hen, I døde, nu står solen op!" Den første stråle faldt på <i>Dryaden</i>. Hendes skikkelse skinnede vekslende i farver, som sæbeboblen, idet den brister, forsvinder og bliver en dråbe, en tåre, der falder til jorden og forsvinder. Stakkels <i>Dryade!</i> En dugdråbe, kun en tåre, rundet, forsvundet! - Solen skinnede over <i>Marsmarkens</i> "Fata-Morgana", skinnede over det store <i>Paris</i>, over den lille plads med træer og det plaskende springvand, mellem de høje huse, hvor kastanjetræet stod, men <i>nu</i> med bøjede grene, visne blade, træet, som endnu igår løftede sig så livsfriskt som foråret selv. <i>Det</i> var gået ud, sagde man, <i>Dryaden</i> var gået ud, faret hen som skyen, ingen ved hvorhen. Der lå på jorden en henvisnet, knækket kastanjeblomst, kirkens vievand magtede ikke at kalde den til live. Menneskefod trådte den snart i gruset. Det er altsammen sket og oplevet. Vi så det selv, <i>under</i> Verdens-udstillingen i <i>Paris</i> 1867, i <i>vor tid</i>, i <i>eventyrets store vidunderlige tid</i>.
Originalteksten, bragt her mhp. sammenligning med ændringerne i 2019-versionen, er fra Det Kongelige Biblioteks HCA online-arkiv (efter DSL-udgaven 1963-1967). Der kan være enkelte ´digitale fejl´ i disse ældre online-originaler. Link: http://wayback-01.kb.dk/wayback/20101103141246/http://www2.kb.dk/elib/	Sprogjusteret version ved Ivan Hansen (2015/2019) ©

lit//dan/andersen/eventyr.dsl/ index.htm	
--	--